

โมทนาสาธุสาร

ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๖

พระธรรมเทศนาโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระชนมพรรษาในหลวง

๘๖ พรรษา

เรื่อง ปฐมนิเทศน์เปิดโครงการฯ

วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖

การประพฤติปฏิบัติจะว่าสั้นว่ายาวหรือช้าหรือเร็วมันก็ขึ้นอยู่กับสติปัญญา
ความสามารถคำว่าสติปัญญาความสามารถคือระลึกถึงเหตุถึงผล
สติแปลว่าความระลึกได้ ระลึกไปตามสัญญาอุปาทาน

ปัญญาคือเหตุผลที่ถูกต้อง

การที่เราจะปฏิบัติให้ถูกต้องตามเหตุผลตามธรรมตามวินัยหรือตามศีลนั้น
น่ะธรรมก็คืออนัตตาธรรมสัพเพ อัมมา

อนัตตาธรรมทั้งหลายทั้งปวงทั้งหมดเป็นอนัตตาธรรม สัพเพ อัมมา

อนัตตาธรรมทั้งหลายสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมทั้งหลายก็รวมลงเป็นสัพเพ

อัมมาอนัตตา

ศีลก็ละเว้นต้องว่างหมดเลยเพราะฉะนั้นสองอย่างนี้บวกกันเพื่อให้ว่างยิ่ง
ขึ้น ทำทุกลมหายใจเข้าออก

หายใจออกก็ไม่เที่ยงหายใจเข้าแล้วไม่ออกก็ไม่เที่ยง

หายใจเข้าแล้วไม่ออกก็เป็นทุกข์หายใจออกไปแล้วไม่เข้าก็เป็นทุกข์

เราก็ดูลมหายใจเข้าหายใจออกที่ปรนเปรอกายอยู่ที่มีชีวิตอยู่ก็เพราะลม

หายใจลมหายใจมีค่าแก่ชีวิตของทุกคนเพราะฉะนั้นถ้าเรารู้จักการหายใจ

ใจเข้าหายใจออกแล้วรู้จักทุกข์

การที่หายใจเข้าไปแล้วไม่ออกก็เป็นทุกข์หรือหายใจออกไปแล้วไม่เข้า

ความทุกข์จะเกิดขึ้นกำหนดรู้ทุกข์ตรงนี้

สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ก็คือมันจำเป็นที่เราจะต้องหายใจเข้าหายใจออก

เพราะฉะนั้นต้นเหตุที่การไม่หายใจเข้าไม่หายใจออกนั้นแหละเป็นสมุทัย

เหตุให้เกิดทุกข์คือตัณหาเพราะหายใจเข้าไปแล้วไม่ออกนั้นนะเตือตร้อน

นแล้วเป็นทุกข์แล้ว

หายใจออกไปแล้วไม่เข้าก็เป็นทุกข์เป็นสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์มันต้องให้

เข้าให้ออกเป็นปกติแล้วเราก็เห็นว่าการเข้าการออกนั้นแหละไม่เที่ยงเป

ี่ยนแปลงอยู่เสมอแล้วเราก็จะทราบชัดว่าลมหายใจเป็นตัวเชื่อมระหว่าง

ชีวิตกับลมเนี่ย ลมคือธาตูลม ลมหายใจเข้าหายใจออกเนี่ย

เมื่อเรารู้ว่าทุกอย่างไม่เที่ยงเป็นทุกข์แล้วเป็นอนัตตาด้วยหายใจเข้าหายใจ

ใจออกไม่เที่ยงแล้วหายใจเข้าไปแล้วไม่ออกหายใจออกแล้วไม่เข้าเป็นทุกข

การที่เรายังอยากหายใจอยู่คืออยากมีลมหายใจอยู่คืออยากมีชีวิตอยู่เมื่อเราอยากมีชีวิตอยู่

ชีวิตเราก็ต้องชีวิตที่แท้คือการทำงานเราทำงานอะไร?

เราก็ต้องทำให้สำเร็จตามที่เรามีอยู่เป็นงานประจำวันประจำคืนประจำเดือนประจำปีทุกวันที่เราจะต้องมีภาระในการจัดการทำงานมีอะไรบ้าง?

งานเลี้ยงตัวเลี้ยงครอบครัวมีภาระหน้าที่ของการที่ภาระก็คือภาระของความเป็นพ่อเป็นแม่เป็นบุตรภรรยาสามีเป็นลูกเป็นหลานเป็นเหลนหรือเป็นพยาบาลเป็นหมอเป็นคนไข้เป็นนักพรตนักบวชหรือจะเป็นทหารตำรวจหรือจะเป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินทุกอย่างต้องมีภาระหน้าที่หมดแล้วก็ทำด้วยกายก็เป็นกายกรรม

กายกรรมนี้คือต้องไม่ฆ่าสัตว์ไม่ลักทรัพย์ไม่ประพฤตินอกใจในกามวจีกรรมต้องไม่พูดมุสวาทพูดส่อเสียดพูดคำหยาบคายไม่พูดเพ้อเจ้อเหลวไหล

มโนกรรมการคิดการนึกต้องคิดนึกแต่สิ่งที่ดีคือไม่โลภอยากได้ของใครฟรีๆไม่พยาบาทอาฆาตแค้นใครไม่เห็นผิดจากครองธรรมที่ชอบคือไม่ให้ผิดศีลผิดธรรมนั้นแหละผิดหรือถูกก็ต้องให้วางไปให้หมดทั้งธรรมและอธรรม มีปัญหาอยู่ตรงเนี่ยสิ่งที่เป็นธรรมหรือเป็นอธรรม

แต่เรารู้ว่าอธรรมก็ไม่เที่ยงธรรมก็ไม่เที่ยงสัพเพ อัมมา

อนัตตาแล้วก็ไม่มีตัวตนด้วยทั้งธรรมและอธรรมแต่ว่ามันไปอยู่ในจิตของเราที่เราไม่รู้ตัวอยู่ว่าถูกหรือผิดเที่ยงหรือไม่เที่ยงดีหรือไม่ดีเนี่ยเป็นบุญหรือเป็นบาปอะไรพวกเนี่ย

เรารู้ที่ประทับจิตเราที่เราไปจำเอาไว้เป็นสัญญาความจำเอาไว้แล้วสติระลึกไปตามสัญญาอุปาทานที่ยึดเอาไว้เนี่ยแหละ

เราก็เห็นสติก็ไม่เที่ยงเพราะไประลึกเดี๋ยวก็ระลึกไปทางดีเดี๋ยวก็ระลึกไปทางไม่ดีระลึกไปทางศีลทางธรรมเพื่อให้งวางให้เว้นระลึกถึงธรรมคืออนัตตาธรรมทุกอย่างเป็นอนัตตาธรรมทั้งหมดเลยแล้วก็ปรมัตถธรรมก็คือความเข้าใจที่เราเห็นว่าจิตที่เราอยู่นะทั้งที่เป็นธรรมและอธรรมที่ไม่เที่ยงเรารู้จักว่าสิ่งนี้มีมันมีอยู่จริงแต่ว่าเป็นสมมุติธรรมเมื่อเราไม่ยึดในสมมุติธรรมแล้วคือจิตของเราว่างจากการยึดถือแล้วก็ว่างคือว่างจากธรรมจากการละเว้นนะละเว้นที่ไรก็ว่างไปผ่านไปที่นั่นมันก็ผ่านไปนั่นไอ้ความทุกข์มันก็ไม่

นความว่างเหล่านั้นถ้าเรายึดถือมีสติระลึกไปตามสัญญาผ่านไปแล้วตั้ง
งนานแล้วเป็นวันเป็นเดือนเป็นปีสติไประลึกตามมันคือไปหาเรื่องใส่ตัวเอง
นั่นแหละระลึกไปตามสัญญาอุปาทานจำไว้ทั้งดีและไม่ดีแล้วก็เป็นทุกข์
แล้วก็โกรธตัวเองด้วยนั่นนะทั้งที่มันก็ผ่านไปแล้วระลึกคราวใดความคับ
แค้นใจยังมีอยู่หรือความพยายามท้ออาฆาตแค้นยังมีอยู่แล้วก็เป็นโมหะความ
หลงด้วยเพราะฉะนั้นการที่เราจะละความโกรธนั่นนะไอ้ความโกรธที่เรา
โกรธทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ถ้าเรารู้จักโกรธ

โกรธให้เป็นโกรธแล้วไม่เข้าใกล้เราก็จะได้ว่างนั่นแหละเราจะพ้นทุกข์ทุก
ทุกอย่างนั่นนะที่เราพอใจและไม่พอใจเราพอใจก็เป็นทุกข์ไม่พอใจก็เป็น
ทุกข์ทั้งพอใจและไม่พอใจนั่นนะก็เป็นทุกข์ต้องว่างจากความพอใจและ
ความไม่พอใจนั่นนะจึงไม่มีทุกข์จึงว่างจากทุกข์

ถ้าเราพิจารณาอย่างนี้ทุกวัน ยืน เดิน นั่ง

นอนนั่นนะทุกอิริยาบถเดี๋ยวก็ยืน เดี่ยวก็นอน นั่ง

เดินเราก็จะเห็นความไม่เที่ยงในทุกอิริยาบถเปลี่ยนแล้วก็ว่างเปลี่ยนนั่ง
ป็นยืน ยืนเป็นเดิน

ยืนเป็นนอนอะไรพวกเนี่ยแล้วก็จะเห็นทั้งอนิจจังด้วยอนัตตาดด้วยแล้วก็สิ่ง
ที่ไม่เที่ยงนี้ก็ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราด้วยเพราะเราไปยึดเอามาเป็นสมมุ
ติว่าเป็นเราเป็นของเรา

เราตัวเราก็ยึดติดของเรานั้นแหละไม่เที่ยงแล้วก็บ่นเพื่อรำไรไปร้องไห้ร
้องให้เสียอกเสียใจกับความไม่เที่ยงทั้งที่มันว่างมาแล้ว

ว่างจากบ้านว่างจากครอบครัวว่างจากพ่อแม่พี่น้องบุตรภรรยาสามีว่างม
มาแล้วแต่พอไปคิดถึงก็เกิดไม่ว่างขึ้นมาแล้วแล้วก็เป็ทุกข์กับความไม่ว่าง
นั่นแหละเรายึดติดตรงไหน?

ก็เพราะสติมันไประลึกเข้ามันก็เลยไปยึดถือเอามาแล้วก็มาทำให้ทุกข์ยืน
เดิน นั่ง

นอนเป็นทุกข์แล้วก็โมโหตัวเองโมโหคนนั้นคนนี่แล้วก็ไม่โทษว่าเราเนี่ย
รู้ไม่ทันรู้ไม่จริงไม่เข้าใจในทุกข์เราจึงละทุกข์ไม่ได้จึงผ่านทุกข์ไปไม่ได้
หรือละเวนทุกข์ไม่ได้

ถ้าเราเป็นนักปฏิบัติเราก็ต้องนึกถึงว่าเราบวชมาแล้วหรือปฏิบัติมาแล้วเร
าว่างจากพ่อแม่พี่น้องมาไปแล้ว

พ่อแม่พี่น้องไม่มีแล้วเราเป็นคนนอกแล้วไม่ใช่คนในตระกูลแล้วเหมือนกับ
บตายไปแล้วเหมือนกับเขาเอาไปฝังในป่าช้าป่าช้าภูโน้นเขาโบสถ์หรือเข
าพิธีการอุปสมบทหรือสมათานแล้วเราต้องว่างแล้วตอนนี้อย่างจากสภาวะ
เดิมๆนั่นนะว่างจากสภาวะเดิมเข้าเรียกสภาวะธรรมหรือสภาวะธรรมดาห

หรือธรรมชาติตอนนี้มาว่างแล้วเราจะเห็นความว่างชัดเจนว่านะที่เราว่างมาแล้ว

สีเลนนะสุคะตังยันตีเนยสีลเนยเป็นเหตุให้เราละเว้นแล้วก็ว่างพอเรามีศีลแล้วเราก็ว่างจากครอบครั้วว่างจากพ่อ แม่

พี่น้องบุตรภรรยาสามีทรัพย์สินสมบัติไรนาเลือกสวนอะไรว่างหมดที่เราไม่ว่างเพราะเราไปยึดติดไปยึดถือด้วยสัญญาอุปาทานแล้วก็อาศัยสติระลึกถึงนั้นแหละไอ้ตัวสติตัวเนยที่ครูบาอาจารย์ทั่วโลกสอนให้พยายามเจริญสติอบรมสติ มันเข้าใจผิด การเจริญสติก็ระลึกมากมายมันยิ่งฟุ้งซ่านมากแล้วก็เต็มไปด้วยสัญญาอุปาทานมาทับถมจิตใจตัวเอง แล้วก็ไม่สงบ ถ้าเราเข้าใจสติก็คือสติวินัยก็คือให้ระลึกถึงข้อยกเว้นนั้นนะเหมือนกับข้อยกเว้นที่เราระลึกถึงเราระลึกถึงข้อยกเว้นให้ผิดอย่าให้ศีลขาดข้อใดข้อหนึ่งนั้นนะแสดงถึงการละเว้นที่ไม่ผิดแล้วก็ว่างแล้วเราก็ทำความว่างด้วยการให้มันติดต่อไปใน๗วันเนยที่เราตั้งใจจะมาประพฤติปฏิบัติ

แล้วก็จะได้ถวายเป็นพระราชกุศลในหลวงท่านด้วยศีลอันบริสุทธิ์เนยไม ขโมย รูป เสียง กลิ่น รส โภภุญชัพพะ

ธรรมารมณ์ของใครมาไว้ในใจทั้งหมดเลยกวาดทิ้งไม่ให้สติระลึกเลยใช้สัมปชัญญะรู้ตัวรู้จิตแล้วก็รู้สติ

พอมันจะระลึกก็รู้สติทันทีว่าเอ็งไม่เกี่ยวไม่ต้องไประลึกแล้วขาดต้องการว่างตอนนี้

ต้องการบริสุทธิ์ต้องการความว่างตามพระพุทธโอวาทให้เจริญหรือทำสมาธิที่เรียกว่าสัญญาตสมาธิมีอนัตตาความว่างเป็นอารมณ์

ทุกขณะจิตหายใจเข้าหายใจออกหรือทุกขณะยืน เดิน นั่ง

นอนให้มีความว่างเป็นอารมณ์ไม่มีอย่างอื่นเป็นอารมณ์ไม่มีรูปเป็นอารมณ์ ไม่มีเสียงเป็นอารมณ์ ไม่มีกลิ่นเป็นอารมณ์

ไม่มีรสไม่มีสัมผัสใดๆเป็นอารมณ์รับรู้ไม่รับเก็บทั้งหมดนั้นนะศีลของเราจะได้บริสุทธิ์เพราะเราไม่ได้ขโมยรูปใครมาไว้ในใจ ขโมยเสียง

ขโมยกลิ่น ขโมยรส

ขโมยสัมผัสของใครมาไว้ในใจเราเนยศีลเราเป็นวิสุทธิเป็นวิสุทธิศีลก็เพราะเราไม่ได้นึกถึงไม่ได้นึกถึงอะไร?

ไม่ได้นึกถึงอารมณ์เพราะว่างจากอารมณ์

เมื่อเราว่างแล้วเราก็เป็นสุขแล้วอันสงสของศีลก็มีแล้ว

สีเลนนะสุคะตังยันตีเป็นสุขเพราะเกิดจากความสงบ

สีเลนนะโกคะสัมปะทาละเว้นแล้วก็เป็นสุขอีกเหมือนกันเพราะถึงพร้อมด้วยโภคสมบัติ

โรคสมบัติแต่เป็นอริยโรคสมบัติเป็นอริยทรัพย์คือสิ่งที่มองไม่เห็นในปัจจุบันแต่ว่าโรคสมบัติเนี่ยเราไม่ได้คิดนึกมันก็มีพร้อมอยู่แล้วเรามีเท่าไรก็พร้อมอยู่แล้วเราไม่ได้กินไม่ได้ใช้ไม่ได้ไปทำอะไรมันก็ยังอยู่อยู่คงตัวคงที่นั่นแหละตอนนี้ละเว้นมาแล้วกินมือเดียวหรือฉันมือเดียวหรือไม่ให้เลยเที่ยงอีกสองมือหรือมือเย็นเราไม่กินอะไรพวกเนี่ยเรามาลงทุนทุกอย่างต้องเป็นสื่อสื่อในการปฏิบัติเอามาลงทุนฝึกหัดในการปฏิบัติทั้งกายทั้งวาจาทั้งใจกายก็ไม่กินแล้วไม่แต่งเนื้อแต่งตัวด้วยกายไม่ให้ฆ่าสัตว์ลักทรัพย์ไม่ให้ประพฤตินอกในกามวาจาต้องไม่พูดมุสาวาทพูดส่อเสียดพูดคำหยาบคายพูดเพื่อเจ้อเหลวไหลใจไม่โลภไม่อยากได้อะไรของใครฟรีๆไม่พยายามท้อฆาตแค้นใครไม่เห็นผิดครองธรรมที่ชอบนั้นนะคือไม่เป็นมิจฉาทิฎฐิเนี่ยมันก็ว่างอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาก็มีอยู่แล้วในศีลในอานิสงส์ศีลนี้สามข้อเนี่ยสีเลนะนิพพุตังยันติเราจะไปนิพพานก็เพราะศีลเนี่ยเพราะอะไรจึงไปนิพพานด้วยศีล?

ด้วยการละเว้นเพราะนิพพานัง ปรมัง

สัญญาต้องว่างถ้าเราไม่ละเว้นแล้วมันก็ไม่ว่างละเว้นทั้งภายในภายนอกทั้งทางกายทางวาจาทางจิตมันจะได้เข้ากันได้สนิทกับพระนิพพาน

สัญญาวิโมกข์หมายถึงว่าเราว่างจนเคยชินแล้วจิตจะเข้าถึงสัญญาวิโมกข์เองคือหลุดพ้นด้วยความว่าง

ขณะที่ทำความว่างให้เกิดขึ้นนั้นนะเราก็กว้างอยู่แล้ว

ทำความเคยชินกับความว่างให้ชำนาญกับความว่างแล้วเราก็จะรู้อัตตาเราจะรู้อัตตาเองเป็นปัจเจกตั้งว่าเออ!

จิตของเราเคยชินกับความว่างแล้วนั้นนะสัญญาวิโมกข์มันจะรู้ได้เป็นปัจเจกตั้งเพราะว่าไม่มีอาลัยในจิตเขาเรียกอนาลโยทั้งอารมณ์และจิตไม่มีความรู้สึกนึกคิดไปทางอื่นรับรู้ไม่รับเก็บเพราะอะไร? เพราะตายังติดอยู่ หูติดอยู่ จมูกติดอยู่ ลิ้นติดอยู่ กายติดอยู่ ใจติดอยู่แต่ก็ไม่ให้ผิดศีลผิดธรรมเหมือนอินทรียสังฆวรรณะเนี่ยตามหลักตามแบบแผนที่อินทรียสังฆวรรณะสำรวจมตาก็คือไม่ให้มองรูป สारวมหูก็คือไม่ให้ฟัง

सारวมจมูกก็คือไม่ให้สูดดม

सारวมลิ้นก็ไม่ให้กินนั้นนะเลยเที่ยงแล้วไม่ให้กินไม่ต้องรู้รสให้ว่างจากรสสารรวมกายก็คือไม่ให้ไปสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็งอะไรไม่สัมผัสทั้งหมดก็จะได้ว่างจากเย็นร้อนอ่อนแข็งทั้งหมด

ใจรับรู้ไม่รับเก็บอารมณ์ก็ว่างหมดเลยนั้นนะอารมณ์ที่มันรับมาจากตา หู จมูก ลิ้น กาย

ใจนั้นนะแล้วมันก็ว่างไปและเมื่อจิตว่างแล้วจะมีอานิสงส์อะไร?

เมื่อจิตเราว่างแล้วก็ง่ายต่อการจะบรรลุมรรคผลนิพพานแล้วเนี่ยเพราะอะไรจึงว่าอย่างนั้น?

เพราะจิตเราว่างแล้วเวทนาทางกายทางจิตไม่มีเพราะเวทนาอาศัยรูปอาศัยเสียงอาศัยกลิ่นอาศัยรสอาศัยโผฏฐัพพะสัมผัสอาศัยธรรมารมณเนี่ยคืออาศัยเวทนาทั้ง๕ก็คือสุข แล้วก็ทุกข์

ดีใจเสียใจแล้วก็ไม่ต้องอุเบกขาเพราะอะไร?

เพราะเราไม่มีอารมณ์ใดๆจึงไม่จำเป็นต้องอุเบกขาก็เลยวางเฉยโดยอัตโนมัติ เขาเรียกว่าวางวางเฉย

เราไม่ต้องให้มันวางให้มันวางเฉยแต่ด้วยความเคยชินมันจะทำให้เรารู้อย่างเนี่ยมันว่างแล้ววางเฉยแล้วเพราะเราไม่เกี่ยวข้องกับใครเราก็วางเฉย คนนั้นไม่ไปยุ่งกับใครก็วางเฉยหมดสมมุติว่าเรามีเพื่อนสักร้อยเราก็วางเฉยทั้งร้อยนั้นนะ เราก็รู้ว่าเออ!

เราไม่ไปยุ่งกับเขาที่อาตมาสอนไว้นั้นนะเรื่องของเขาเราไม่ยุ่งเรื่องของเราก็จะจบจะสิ้นว่างวางเฉยมันก็จะปรากฏแก่เราเอง

เหมือนเราไม่ไปหาเขาเรื่องของเขาก็จะไม่มาสู่ใจเราไม่มาสู่ตา หู จมูก

ลิ้น กาย ใจ จิตของเราก็ว่างจากเขาทั้งหมดเลย

ถ้าเราเป็นทั้งที่มันว่างมาแล้วไปมัวคิดถึงคนนั้นคนนี่ถึงพ่อถึงแม่เราก็ไม่ว่างแล้วคือไม่ว่างจากพ่อไม่ว่างจากแม่จากพี่จากน้องจากบุตรภรรยาสามี เนี่ยลูกหลานเหลนโหล่นอาหารการกินกินอะไรตอนนี้อย่างไร

เราก็กินตามเวลารอดตายไปวันๆก็พอแล้วไม่ต้องให้วิเศษวิโสอะไรแล้ววหรือแล้วเราก็ปลงวางไว้ตายก็ทิ้งกายนี้ก็ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราของพ่อของแม่ของปู่ของย่าของตาของยายทั้งนั้น

แต่เราเอาของเขามาสำรวจ

มาสำรวจตาสำรวจหูสำรวจจมูกลิ้นกายเนี่ยคือให้จิตว่างคือรักษาสัมบัติของพ่อแม่ปู่ย่าตายายไว้ให้ว่าง ว่างจากอะไร?

ว่างจากกุศลกรรมทั้งหมดไม่ไปทำความชั่วความเลวทั้งหมดแล้วท่านเหล่านั้นก็จะได้มีผลโมทนาความดีกับเราด้วย

นี่แหละเราเอาสมบัติคือตาหูจมูกลิ้นกายใจหรืออาการ๓๒

ของท่านมาประพฤติธรรม

อนัตตาธรรมแล้วก็มาประพฤติศีลธรรมก็คือว่างเว้นละเว้นทั้งธรรมทั้งศีลนั้นแหละเป็นไปเพื่อความว่าง

ที่เรียกว่าอุคฆฏิตัญญูคือยกหัวข้อนั้นแสดงก็ยกข้อธรรมคืออนัตตาธรรมยกศีลก็ละเว้นทุกอย่างต้องทิ้งว่างทั้งละเว้นด้วยเนี่ยเป็นเครื่องประกอบดับเบ็ลว่างเลยต้องว่าอย่างนี้จะได้ว่างอย่างรวดเร็วขึ้นนั้นนะจะได้มีศีลรัก

ซาใจ

มีธรรมคืออนัตตารักษาใจเราไว้เขาเรียกว่าวิหารธรรมมีธรรมเป็นเครื่อง
อยู่มีศีลเป็นเครื่องอยู่ที่แรกเราก็รักษาศีลไปก่อนทีหลังศีลก็รักษาเรา
ทีแรกเราก็ทำจิตให้ว่างไปก่อน ทีหลังจิตว่างแล้วธรรมก็รักษาเรา
คือรักษาเราให้เป็นสุขเพราะฉะนั้นที่พระองค์ตรัสเอาไว้ทุกอย่างเนี่ยมุ่งผล
หรือแสดงผลที่สุดคือให้ว่างเพื่ออะไร? เพื่อให้เกิดถึงซึ่งนิพพานัง

ปรมมัง สุกญญังเนย

ถ้าเราไม่ฝึกเดี๋ยวนี้เรารอเมื่อนั้นเมื่อนี้ก็ไม่มีหวังหรอกทุกอย่าง *อตตา หิ
อตตโน นาโถ*ตนก็ต้องเป็นที่พึ่งของตน

ตนต้องมีความใส่ใจต้องมีความตั้งใจ ตั้งใจก็คือสมาธินั้นแหละ

ตั้งใจยืน เดิน นั่ง

นอนก็ทำจิตของเราให้ว่างตั้งใจให้ว่างอย่างเดียวนั้นแหละจึงจะเป็นสุญ
ญุตสมาธิแล้วก็จิตจะเข้าถึงสุญญตวิโมกข์เองแล้วเราก็จะพบความสุขที่
เรียกว่านิรามิสสุข สุขที่ไม่ต้องอาศัยรูป เสียง กลิ่น รส โภกฐิัพพะ

ธรรมารมณ

แต่อาศัยธรรมคืออนัตตารธรรมคือว่างหรือสุญญุตสมาธิอาศัยตั้งใจว่าง
ถ้ามันว่างตามที่เรที่ตั้งใจนั้นแหละแล้วก็แสดงผลแล้วว่าเออ!

เราทำได้แล้วปฏิบัติได้แล้วมันก็มีผลก็คือว่างได้แล้ว

ผลเกิดจากความสุขจากความว่างที่เราไม่เคยว่างเราก็จะได้เข้าใจตรงนี้
แล้วเราก็จะประสบผลคือความว่าง

ถ้าไม่นั้นแล้วก็ไม่ต้องไปถามใครนะเนี่ยเราว่างแล้วเรารู้ตัวเราเรารู้จิตเร
ารู้สติไม่ให้มันระลึกไปเราก็ว่างแล้ว

เราสามารถจิตอยู่เหนืออารมณ์จิตอยู่เหนืออารมณ์ได้จิตอยู่เหนือสติได้อ
าศัยสัมปชัญญะ

สัมปชัญญะกับจิตทีแรกก็อาศัยสัมปชัญญะรู้ไปก่อนจิตก็รู้เหมือนกันเรา
ต้องอาศัยสัมปชัญญะอาศัยจิตก็เป็นดับเบ็ลรูนั่นนะรู้ง่ายเขาใจเร็วแล้วเร
าก็ต้องรู้ว่างด้วยไม่ให้ยึดติดในความรู้แล้วก็ว่างแล้วเราก็ไม่ต้องไปยึดติด
ดความว่างอีกถึงเวลาจะนิพพานจิตจะน้อมไปสู่พระนิพพานเองก็เพราะอ
ะไร?

ก็เพราะความเคยชินกับความว่างเพราะเราตั้งใจที่แรกแล้วความตั้งใจติ
ดต่อทำความว่างให้เกิดขึ้นได้จริง

เมื่อถึงกาลสมัยจะตายจิตก็น้อมไปสู่นิพพานเองเนี่ยเข้าถึงสุญญตวิโมกข์
หลุดพ้นได้เองอันนี้พระองค์สอนให้ต้องรู้เป็นปัจเจกตั้งด้วย

ไม่ต้องไปถามใครถามเขาก็ยังไม่แน่ใจแสดงว่ายังไม่เข้าถึงความว่างถ้า

เขาถึงความว่างแล้วจะเข้าใจด้วยตนเองด้วยเหตุและผลเข้าใจเหตุผลเพราะจิตมันว่างแล้วจึงไม่ต้องมีทั้งเหตุทั้งผลเพราะมันว่างทั้งเหตุทั้งผลนั้นแหละ เมื่อมันว่างทั้งเหตุทั้งผลแล้วอะไรเกิดขึ้น?

มันก็ว่างจากปัญญานั้นนะปัญญาก็ไม่ใช่ของดีเด้ออะไรหรอกเพราะปัญญามันต้องอาศัยเหตุผล ตัวเหตุผลนั้นแหละก็คือปัญญาที่เราทำให้เกิดขึ้นเมื่อมันทำเหตุผลให้ถูกต้องให้ถูกต้องจนชำนาญนั้นแหละเขาเรียกญาณความรู้ ไฉนญาณความรู้ก็ไม่เที่ยง

ปัญญาเหตุผลก็ไม่เที่ยงเดี๋ยวก็รู้เหตุผลเรื่องนั้นเรื่องนี้ไปรู้เหตุผลของรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ

ธรรมารมณ์นะเยอะเยอะไปหมดนั้นนะปัญญาทั้งนั้นแต่สุดท้ายสุดท้ายก็ต้องไปว่าง ว่างจากปัญญาว่างจากตัวผู้รู้ต้องว่าอย่างนี้

ทีแรกมันไม่รู้ถ้าเราทำให้รู้เกิดขึ้นทำตัวรู้ก็คือทำสัมปชัญญะกับจิตนั้นแหละให้มันรู้ให้รู้แน่แน่ให้จิตมีพลังจิตให้มันสัมปชัญญะรู้อย่างเห็นจริงในธรรมที่ควรรู้ควรเห็นก็ธรรมที่ควรรู้ควรเห็นคือธรรมทุกขธรรมอนิจจัง

ทุกขัง อนัตตตาเนย อนิจจังธรรม ทุกขธรรม อนัตตตาธรรม

ถ้าเราทำสิ่งที่ควรรู้อย่างเห็นจริงเพราะมีอยู่แล้วในทุกคนด้วยไม่ต้องไปเสียเงินเสียทองอะไรไม่ต้องเสียข้าวเสียของไม่ต้องเสียเวลาอะไรเลยเพียงแต่เราใช้สัมปชัญญะรู้ ใช้จิตรู้อย่างนั้นมันจะได้รู้ง่ายเข้าใจเร็ว

รู้ง่ายหมายถึงว่าสัมปชัญญะเนี่ยรู้ง่าย

จิตมันก็เร็วขึ้นหมายถึงว่ารู้ได้เร็วขึ้นหมายถึงว่ารู้ง่ายเข้าใจเร็วก็หมายถึงสัมปชัญญะกับจิตเนี่ย

ถ้าเราไม่สามารถแยกตัวรู้แยกจิตหรือแยกสัมปชัญญะจากจิต

เราก็จิตของเราที่ยังไม่บริสุทธิ์ยังไม่เด่นชัดในความรู้

ยังไม่รู้สัมปชัญญะยังไม่รู้จิตคือยังไม่รู้ใจตัวเองเลยว่าตัวเองเนี่ยมีความประสงค์อะไร?

เพราะฉะนั้นไอ้ความตั้งใจนั้นแหละเป็นสมาธินั้นแหละเราจะรู้ตั้งใจมันกับความว่างให้รู้เรื่องความว่างแล้วมันก็จะว่างอะไร?

างทุกอย่างที่จิตมันรับรู้ไว้นั้นแหละต้องว่างให้หมดมีอะไรโผล่ขึ้นในจิตก็ว่างจากตัวผู้รู้นั้น

เพราะเวลานิพพานต้องว่างจากตัวผู้รู้จิตจึงจะเข้าสู่นิพพานัง ปรมัง

สุขังจิตจะเข้าสู่นิพพานัง ปรมัง

สูญญังไม่ต้องรอดตายแล้วจึงจะเป็นสุขในขณะที่ปฏิบัติเนี่ยรู้ทุกกระยะที่เราอยู่คนเดียวว่าไม่มีใครมาทรมานเราเลยเราทำกิจหน้าที่ของเราได้เป็นปกติ ฆ่า สาย บ้าย เย็น

กลางคืนอะไรเรามิงานอะไรก็ทำแล้วเราก็มืดมนนั้นว่างไปทุกขณะงานที่ว่างไปแล้วเสร็จไปแล้วหมายถึงงานเสร็จก็ว่างแล้วมีหน้าที่อะไรเราก็ทำไปสำเร็จแล้วนั้นนะไม่ใช่เราไม่รู้ว่ามีเสร็จแล้วเราก็มืดมนเสร็จแล้วความจำเป็นเฉพาะวันมีอยู่แค่นี้เฉพาะคืนมีอยู่แค่นี้ทุกเวลามีอยู่แค่นี้แล้วเราก็ทำจิตของเราให้ว่างต่อไปไม่ไปยุ่งกับใครทั้งหมดรับรู้ไม่รับเก็บใครมาเราก็มืดมนเหมือนพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วพระองค์ก็ยังแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์อีก๔๕พรรษานั้นนะสิ่งที่๔๕พรรษาที่พระองค์แสดงนั้นนะพระองค์แสดงด้วยความรู้แจ้งเห็นจริงเพื่อสงเคราะห์เวไนยสัตว์ผู้เกี่ยวเนื่องกับพระองค์มาตั้งแต่อกชาติจนถึงปัจจุบันที่เป็นภาระหน้าที่ว่าสำหรับผู้ถือศีลฐานเพื่อความพ้นทุกข์

ใครที่ปรารถนาเพื่อความพ้นทุกข์มันจะปรากฏในข่ายพระญาณของพระพุทธเจ้าแล้วพระองค์ก็จะแสดงธรรมที่สมควรแก่อุปนิสัยที่การฝึกฝนฝึกหัดอบรมมา

ถ้าเราไม่ได้ฝึกไม่หัดไม่อบรมเหมือนกับเราบอกให้ว่างเนี่ยว่างเป็นงัย? ซี้ก็เกียดเป็นไหม? ซี้ก็เกียดแล้วก็ว่างนั้นแหละ

อาศัยซี้ก็เกียดละซี้ก็เกียดอีกทีหนึ่งแล้วก็ว่าง อาศัยระคะละระคะ

อาศัยโทสะละโทสะ อาศัยโมหะละโมหะ อาศัยกิเลสละกิเลส

อาศัยความโกรธละความโกรธเนี่ยพระองค์สอนไว้เป็นแนวทางทั้งนั้นคือแนวทางให้รู้ก็คือสัมปชัญญะนั้นแหละรู้ว่าโกรธแล้วโกรธแล้วดีหรือไม่ดีเราก็ต้องถามตัวเอง

เมื่อเรารู้เราเข้าใจแล้วเราก็จะเขาเรียกว่าชิตังเมคือชนะตัวเองหรือชนะใจตนเองพระองค์ไม่ได้สอนให้ไปชนะคนอื่นไม่ได้ไปเอาวัดเอาเปรียบคนอื่นด้วยการไปฆ่าเขาบ้างไปขโมยของเขาบ้างไปประพฤติผิดบุตรภรรยาสามีเขาบ้างหลอกลวงต้มตุ๋นเขาบ้างไปกินเหล้าเมายาบ้างเนี่ย

ชิตังเมก็คือการไม่กินเหล้าเมายาเนี่ยแหละชิตังเมชนะใจตัวเองแล้วเราก็ไม่ตกเป็นทาสของกิเลสตัณหาไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์คือรูป เสียง

กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อารมณณ์ นั้นแหละจิตเราว่าง

ว่างเพราะจิตเราไม่เป็นทาสอารมณ์

ไม่เป็นซี้ซ่าของอารมณ์แล้วเราก็จะเข้าใจว่าเออ!

เนี่ยเราความว่างดีต่อเรามีคุณมีผลมีประโยชน์แก่เราว่าตามที่พระองค์สอนแล้วนั้นแหละที่เราเข้ามาเข้าใจที่เอาตมาเอามาซี้ให้เข้าใจให้แจ่มแจ้ง

นั้นนั้นว่างหมดเลยเราไม่ฆ่าสัตว์ก็ว่างจากการฆ่าแล้ว

ไม่ขโมยเราก็ว่างจากการขโมยแล้ว

เราไม่ประพฤติผิดบุตรภรรยาสามีใครเราก็ว่างแล้ว

เราไม่หลงกลวงตมตุนกินเหล่าเมายาโกหกหลงงเนียเราก็ว่างแล้วทั้งหมด

ไม่นอนที่นอนสูงที่นอนใหญ่ไม่กินข้าวเลยกาลเวลาอะไรพวกเนียเราก็ว่างทั้งนั้นแหละ แต่เราไม่ได้กำหนดรู้มันเอง

คำว่ากำหนดรู้ก็คือทำความเข้าใจกับมัน อะไรไปทำความเข้าใจ?

นั่นนะสัมปชัญญะตัวรู้นั้นแหละ

แต่เราไม่ได้กำหนดรู้มันเองเราก็คำว่ากำหนดรู้ก็คือทำความเข้าใจกับมันอะไรไปทำความเข้าใจนั้นนะสัมปชัญญะตัวรู้นั้นแหละแล้วก็รู้จิตเราก่อนแล้วก็รู้เหตุรู้ผลไอ้ขณะที่รู้เหตุรู้ผลนั้นนะมันก็ได้บอกว่าเป็นตัวปัญญา

ปัญญาก็เป็นตัวสมมุติทั้งหมดเลยทุกอย่างสมมุติเรียกใช้ว่าเป็นทานเป็นศีลเป็นเนกขัมมะปัญญาวิริยะขันตีสัจจะอธิชฌานเมตตาเนียเขาเรียกเป็นสมมุติธรรมเพราะพระองค์บัญญัติขึ้นมาก็เพื่อจะให้เข้าใจลักษณะของความ เป็นไปที่แยกว่าเป็นทานการให้ให้อย่างนั้นอย่างนี้เป็นทานภายนอก ทานภายในทานจากความรู้สึกนึกคิดศีลภายในศีลภายนอกละเว้นภายใน ละเว้นภายนอกเราต้องเข้าใจแล้วเราก็จะละเว้นภายในได้ละเว้นภายนอก ได้แล้วมันก็ว่างทั้งภายในภายนอกเนีย

ปัญญาเหตุผลภายในปัญญาเหตุผลภายนอกมันลงตัวมันเคี้ยวแล้วมันก็ไม่ ต้องไปใช้เหตุใช้ผลแล้วเพราะรู้ทั้งเหตุทั้งผลแล้วมันก็ว่าง

วิริยะเพียรภายในเพียรให้ทานรักษาศีลประพฤติเนกขัมมะใช้ปัญญาเพียรภายในเพียรภายนอกมันก็ว่างเพียรเพื่อว่าง

ขันตือดอดกลั่นอดทนเพื่อให้มีทานมีศีลมีเนกขัมมะมีปัญญาวิริยะมันก็มีทั้งขันตือดอดทนภายในขันตือดอดทนภายนอกอดทนแล้วก็ว่าง ว่างวางเฉย

สัจจะความจริงใจในทานในศีลในเนกขัมมะในปัญญาวิริยะขันตินั้นนะ ความจริงใจในความว่างทั้งหมดเลยเนียสัจจะก็เป็นไปเพื่อความว่าง

อธิชฌานความปรารถนาต้องการเพื่อให้มีทานมีศีลมีเนกขัมมะมีปัญญาวิริยะขันตีสัจจะก็เป็นไปอธิชฌานก็เพื่อความว่างเนียไม่ใช่เพื่ออะไร

เมตตาความรักใคร่รักใคร่ในทานในศีลในเนกขัมมะในปัญญาวิริยะขันตีสัจจะอธิชฌานเมตตาทั้งภายในภายนอกรักความว่างไม่ได้ไปรักใคร่

รักไม่มีโทษคือรักบารมีรักอุปบารมีรักปรมัตถบารมีเนีย

อุเบกขาวางเฉยทั้งภายในภายนอกเนียเพราะเราทำมาแล้วทั้งทานศีลเนกขัมมะปัญญาวิริยะขันตีสัจจะอธิชฌานเมตตาถึงอุเบกขาวางวางเฉยต้อง

ใช้คำว่าว่างวางเฉยคือว่างมาแต่ทาน ว่างมาแต่ศีล ว่างมาแต่เนกขัมมะ ว่างมาจากปัญญา ว่างมาจากวิริยะ ว่างมาจากขันติ ว่างมาจากสัจจะ

วางมาจากอธิษฐานวางจากเมตตาเนี่ยวางวางเฉยเนี่ยวางทั้งภายในภายนอกนั้นนะเมื่อวางแล้วใจเราก็บริสุทธิ์แล้วบริสุทธิ์ไม่ต้องพูดถึงรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ

ธรรมารมณเนี่ยเราวางเป็นอกิธรรมหรือเป็นธรรมอันยิ่งของพระพุทธเจ้า คือธรรมที่ไม่มีตัวตนก็คืออกิธรรมคือว่าง

ถ้าเราทำจิตให้ถึงอกิธรรมก็คือทำจิตของเราให้ถึงความว่าง

ไม่ต้องไปบอกจิตเท่านั้นดวงเท่านั้นดวงอะไรนั้นนะจิตเท่านั้นดวงเท่านั้นดวงก็เป็นสมมุติทั้งนั้น เมื่อรู้จักสมมุติทุกสรรพสิ่งทั้งหลายเป็นสมมุติทั้งหมด เมื่อเรารู้สมมุติแล้วเราไม่ยึดติดสมมุติแล้วเราก็วิมุตติแล้ว

ถึงเวลาจะนิพพานเราก็ว่างทั้งสมมุติและวิมุตติอีกไม่ได้นึกถึงคำว่าสมมุติ และวิมุตติทำจิตให้ว่างไปโดยอัตโนมัติเนี่ยมันจะเข้าถึงความดับทุกข์สิ้นทุกข์ตรงนี้นิพพานัง ปรมัง สุขังเราก็เป็นสุขแล้วในชาติปัจจุบันเนี่ย

ถ้าเราว่างจนตายเลยจะเข้าถึงนิพพานัง ปรมัง สุขัญญังเลยที่นี้

เขาไปฝั่งไปเผาแล้วไม่เกี่ยวแล้วไม่ยึดติดใดๆ

จิตว่างไปทั้งหมดทั้งภายในภายนอกนั้นแหละมันจึงจะชั่งเมชนะใจตัวเองได้แล้วก็ว่างชนะใจเราก็ชนะว่างคือเราไม่ได้นึกถึงความว่างอีกต่อไป แล้วถ้าเรายังชนะโน้นชนะนี้อยุชนะว่างเดี๋ยวก็ไม่ว่างอีกถ้าเราชนะแล้วชนะเลยคือว่างแล้วว่างเลยว่างจนนิพพานเลยไม่กลับเป็นแพ้อีกนั้นนะเป็นการชนะใจตัวเอง

ก็เป็นการชนะทั้งโลกเลยเราไม่ยุ่งกับเขาทั้งโลกก็ชนะทั้งโลกเพราะเราไม่มีทุกข์ทั้งโลกเพราะทุกข์เป็นของโลกต้องว่าอย่างนี้อันิจจังเป็นของโลก จึงเรียกว่าโลกอนิจจัง อนัตตาความไม่เที่ยงของโลก

อนัตตาในทุกข์ของโลกว่างจากทั้งอนิจจังทั้งทุกข์ด้วยนั้นนะอนัตตาว่าทั้งอนิจจังว่างทุกข์แล้วก็ว่างในตัวเองด้วยเพราะเราไม่ได้ไปนึกถึงมันอีกแล้วหมดสติไม่ได้ใช้เลยต้องว่าอย่างนี้ใช้ระลึกอย่างเดียวว่าระลึกรู้ว่าเป็นธรรมเป็นวินัยหรือธรรมก็คือความว่าง

ระลึกความว่างระลึกวินัยคือละเว้นแล้วก็ว่างอีก

แล้วก็ไม่ต้องไปขาดเดาอะไรทั้งสิ้นเพราะสติมันระลึกไปตามสัญญาอุปาทานแต่เราก็ขีดเส้นให้มันระลึกแต่เรื่องธรรมความว่าง

ระลึกถึงศีลเขาเรียกว่าสติวินัยเนี่ยระลึกถึงข้อห้ามทั้งหมดนะระลึกแล้วก็ว่างรู้แล้วก็ว่างไม่ให้ผิดศีลแล้วก็ว่างศีลจึงเป็นศีลวิสุทธิเป็นวิสุทธิศีลเนี่ยเขาเรียกศีลวิสุทธิถ้าจิตเราว่างได้แล้วศีลวิสุทธิละเว้นได้แล้วนั้นนะไม่ต้องพูดถึงโสดาบันนสกิทาคาอนาคาพระอรหันต์ถ้าจิตเราว่างจริงๆแล้วสังโยชน์๑๐ก็ไม่มี ลักกายทิฏฐิก็ไม่มีในความว่าง

สักกายทิฐิวิจิกิจฉาความลังเลสงสัยก็ไม่มีเพราะจิตมันว่างแล้วไม่สงสัย
สัพพัตตปรามาสการปฏิบัติด้วยความไม่แน่ใจอุปคลาก็ไม่มีในความว่าง
กามราคะปฏิฆะก็ไม่มีไม่ได้นึกถึงกามไม่ได้นึกถึงการปฏิฆะกระทบกระทั่ง
ใครด้วยใจของเราว่างบริสุทธิ์เนี่ยก็ภูมิของพระอนาคามีทั้ง๕แล้วก็เพิ่ม
รูปราคะ รูปราคะคือรูปที่เราเคยติดใจเคยปรารถนาต้องการ
อรูปราคะคือสิ่งที่ผ่านไปแล้วเป็นอดีตไปแล้วหรืออนาคตไม่มาเนี่ยเขาเรีย
ยกอรูปราคะมานะคือสำคัญว่าเป็นรูปเป็นนั่นเป็นนี่อะไรเนี่ยเขาเรียกมา
นะ

มานะทิฐิที่เขาบอกว่ามันเยอะมลทิน๗อย่างนี้หมายความว่าเร็วกว่าเขา
ก็สำคัญว่าเร็วกว่าเขา

ถ้าเราคิดตามนัยยะที่บัญญัติเอาไว้เนี่ยก็จะยาวแล้วก็ทำให้เกิดวิตกวิจารณ์
สังขารปรุงแต่งอีก ถ้าเราว่างแล้วรวดเร็วไม่ต้องไปนึกถึง
แค่มานะตัวเดียวเราก็รู้ว่าอ้อ!

มานะทิฐิความเห็นเป็นต่างๆเขาจึงพูดว่ามานะทิฐิมีความสำคัญตัวแล้ว
ก็เห็นผิด

ทิฐิแปลว่าความเห็นแต่ถ้าเรามีมานะมันก็เลยเข้ามันก็เลยเห็นทั้งถูกทั้ง
ผิดก็เป็นความเข้าใจถูกเข้าใจผิดของเรานั้นเองเท่านั้นแล้วโทษนั้นก็เกิด
แก่ตัวเราเอง แล้วก็อุทธัจจกุกกุกจะความฟุ้งซ่านรำคาญใจเนี่ย
แล้วก็อวิชชาถ้าเราจิตว่างแล้วไม่มีเลยสังโยชน์๑๐เนี่ยเราก็ใกล้ต่อความ
เป็นพระอรหันต์แล้ว

จำไว้ให้ดีเนี่ยเราทำความว่างอย่างเดียวเนี่ยสังโยชน์๑๐หายไปเลยต้อง
ว่าว่างไปเลยยกหลุดไปเลยนั่นแหละเป็นความฉลาดของพระพุทธเจ้า
ความฉลาดของพระพุทธเจ้าที่พระองค์สอนสุญญตสมาธิให้มือนัตตาความ
ว่างเป็นอารมณ์

แล้วจิตเข้าถึงสุญญตวิโมกข์หลุดพ้นด้วยความว่างเนี่ยแสดงถึงปัญญาข
ของพระพุทธเจ้าปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ถ้าเราไปมัวไปค้นศึกษาเรื่องนั้นเรื่องนี้อย่างฟุ้งซ่านเหมือนกับเปรียญ๗ประ
โยคก็ 모르เรื่องสิกขิมลุมิหลานเยอะแยะไปปลอมตัวไปเที่ยวคลับเที่ยวบา
ร์ก็มีหนังสือพิมพ์ลงเนี่ยเพราะอะไร?

เพราะไม่เข้าใจในพระพุทธโฆษาทเหล่านี้

ถ้าเข้าใจในพระพุทธโฆษาทเหล่านี้แล้วคงไม่ทำคงไม่ไปประพฤติตัวเช่น
นั้นมรรคผลของพระพุทธเจ้าก็เจริญยิ่งยาวมาเนี่ยอย่างน้อยก็มีอาตมาเนี่ย
ยเอามาสอนเอาพระพุทธโฆษาทของพระพุทธเจ้ามาสอนพวกโยมมาบอก
ให้โยมโยมจะปฏิบัติไม่ปฏิบัติก็เป็นเรื่องของโยมเอง

โยมปฏิบัติโยมก็พันทุกข์โยมไม่ปฏิบัติโยมก็มีทุกข์อนิจจัง ทุกขัง
อนัตตาก็อยู่ที่ตัวโยมเองอาตมาไม่ได้ไปบังคับบัญชาให้โยมต้องไปปฏิบัติ
ตัวอย่างนั้นอย่างนี้แต่ก็เพียงแนะแนวทางไว้ให้รู้

พระองค์ก็เป็นเพียงผู้บอก

อาตมาก็เป็นเพียงผู้บอกเหมือนกันรับรู้ไม่รับเก็บก็วางไปอีกเพราะฉะนั้น
สิ่งใดๆในโลกเนี่ยมันอนิจจังทั้งหมดไม่ว่าอะไรทุกสิ่งทุกอย่างนี้ทั้งภายใน
นภายนอกเนี่ยเห็นได้ชัดเลยบ้านช่องเรือนชานทั้งที่ไม่มีวิญญาณมัน
ยังเสื่อมโทรมชำรุดทรุดโทรมปลวกกินอะไรพวกเนี่ย

ถึงความคร่ำคราชราแล้วก็ทรุดโทรมแล้วก็ต้องผุพังไปเหมือนตายไป
ทั้งจิตวิญญาณที่พระองค์เรียกว่าอุปาทินนกงสังขารสังขารที่มีวิญญาณค
รองที่มีวิญญาณ อนุอุปาทินนกงสังขารสังขารที่ไม่มีวิญญาณครอง
ทั้งที่มีวิญญาณครองและไม่มีวิญญาณครองก็ยิ่งรู้จักเป็นอนิจจัง ทุกขัง
อนัตตaleyเพราะอะไรจึงรู้?

ก็อาศัยจิตของเรานั้นแหละเป็นผู้รู้ไปรู้มันเข้า

ถึงเราจะรู้ก็ตามไม่รู้ก็ตามมันก็คงสภาพเป็นธรรมดาอย่างนั้น

ถึงกาลสมัยคร่ำคราถูกฝนถูกลมถูกแดดแผดเผาหลายวันหลายคืนหลาย
เดือนหลายปีหลายๆสิบปีนั้นนะเหมือนชีวิตที่แรกเกิดแล้วค่อยเจริญขึ้นอ
ยุ่มานานแล้วก็แก่เฒ่าลงเนี่ยเป็นธรรมดาของมัน

เพราะฉะนั้นเราดูเราเข้าใจแล้วเราก็จะได้ไม่ต้องไปวิตกทุกข์ร้อนอะไร

เราก็อาศัยตัวรอดปลงวางไม่ยึดติดทำเท่าที่เรามีอยู่พอรักษาตัวรักษาตน
ไปรอดตายไปวันๆหนึ่งถ้าเราต้องการความมั่นคงเพื่อลูกเพื่อหลานเพื่อห
ลนั้นก็ต้องสร้างให้มันคงขึ้น

ต้องสร้างใหม่ทำใหม่แปลงใหม่นั้นนะเขาว่าแปลงบ้านก็คือแปลงเก่ามา
เป็นใหม่แปลงใหม่เดี๋ยวมันก็เก่าอีก

แล้วก็แปลงไม่รู้จักจบจักสิ้นเขาจึงเรียกว่าแปลงบ้านแปลงเมืองเนี่ย

เพราะบ้านเมืองมันเปลี่ยนแปลง

มันอยู่ไม่ได้เราต้องแปลงขึ้นมาต้องทำขึ้นมาต้องสร้างขึ้นมาต้องทำขึ้นมา
เพราะทุกอย่างเป็นปัจจัย๔

ปัจจัยเครื่องอาศัยในขณะที่เรามีชีวิตอยู่เท่านั้น ตายแล้วก็หมดปัญหา

แล้วเราก็ไม่สร้างปัญหาให้ใครตายก็ทิ้ง

ใครไม่ฟังไม่เขาก็ตามแต่เรื่องเนาเปื่อยผุพังไปเองเพราะฉะนั้นเราไม่ต้อง
ลงไปใส่ใจหอกขอให้จิตเราว่างไว้

แล้วเราก็ไม่มีทุกข์จะเป็นจะตายก็ไม่มีทุกข์

เป็นอยู่ก็ไม่มีทุกข์ตายก็ไม่มีทุกข์เพราะเราละสุขละทุกข์ละความดีใจเสีย

ใจวางวางเฉยต้องว่าอย่างนี้ เนียพยายามที่ฝึกหัดตัดนิสัยไปทุกวันเนีย ถ้าเราทำได้ก็จะเป็นประโยชน์สุขแก่ตัวเราเองเราทำไม่ได้เราก็จะเป็นทุกข์แก่ตัวเราเองแล้วเราก็ไปหาทุกข์หาโทษเพิ่มให้แกตัวเองนั่นนะเป็นภรรล่ำบากกายล่ำบากใจด้วยบางคนไม่มีก็ต้องไปกู่หนียมสินเขามาทำเนียเราจะเห็นว่าเป็นทุกข์เป็นภาระทุกข์เพราะฉะนั้นเราเข้าใจในทุกข์แล้วเราก็ทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้เนีย

รู้แล้วเราก็ไม่ทำทุกข์ให้เกิดขึ้นแล้วพระองค์ก็บอกว่าสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์คือตัณหาความอยากเพราะความอยากนั่นแหละมันทำให้เรามีทุกข์ที่นี้เรากำหนดรู้ทุกข์ด้วยรู้สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ด้วยแล้วจิตจะได้เข้าถึงนิโรธความดับทุกข์คือทำจิตให้ว่างจากทุกข์จากสมุทัยเนียนิโรธความดับทุกข์มันจึงจะเกิดขึ้นคือไม่ทำให้ทุกข์เกิดขึ้นมาไม่ทำให้สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์เกิดขึ้นมานั่นแหละเป็นมรรคด้วยเป็นนิโรธด้วย

มรรคควรเจริญให้มากทำให้มากก็คือว่างดับว่างดับทุกสรรพสิ่งล้วนแล้วแต่ว่างแต่ดับไปทุกวินาทีทุกชั่วโมงนั่นนะทุกวันทุกเดือนทุกปีเนียมันเป็นอย่างนี้เป็นสภาวะธรรมที่มันเป็นเองเกิดเองทุกเวลานาทีถ้าเราดูนาฬิกาเราก็จะรู้ว่าอ้อ!

มันเปลี่ยนไปแล้วเว้นไว้แต่นาฬิกาตายนาฬิกาไม่เดินนาฬิกาตายมันก็ว่างแล้วว่างจากเวลาไปแล้ว

เพราะฉะนั้นนะนาฬิกายังรู้จักตายเลย(หัวเราะ)

เนียเครื่องจักรกลก็เหมือนกันไม่ว่าคนไม่ว่าสัตว์ยังต้องอาศัยน้ำมันบ้างอาศัยถ่านบ้าง

เราก็อาศัยข้าวปลาอาหารเป็นจุดดั่งน้ำมันหยอดเพลापอขับเคลื่อนไปไต่แต่ละวันแต่ละวันนะ

มันเสื่อมสภาพมันทรุดโทรมมากเข้ามันก็ผุพังไปตามกาลเวลาซ่อมแซมไม่ไหวก็ต้องปล่อยให้มันอนิจจังไปเองอนัตตาไปเองแต่เราไม่มีทุกข์เพราะเราไม่ได้ยึดติดในสังขารร่างกายเนีย

เมื่อทุกอย่างถ้าเราไม่ยึดติดมันนะอนิจจังก็ไม่มือนัตตาก็ไม่มีพอเราไปยึดติดเขาแล้วมันก็มีอนิจจังมีทุกข์ด้วยแล้วก็มีอนัตตาดูด้วย

ถ้าเราว่างจากอนิจจังอนัตตาคือไม่ยึดติดทั้งสองอย่างเราก็ไม่มีทุกข์คือไม่มีทุกข์เพราะอนิจจังไม่มีทุกข์เพราะอนัตตาเนียง่ายๆไม่ใช่ของยากเราต้องทำความรู้สึกในจิตใช้สัมปชัญญะรู้จิตแล้วก็รู้สติด้วยไม่ให้ระลึกไปอื่นให้ไประลึกแต่เฉพาะเรื่องนี้เรื่องอนิจจังอนัตตานี้ไม่ให้ไปยึดติดในทุกข์ทั้งหลายไม่ให้ไประลึกตามสัญญาอุปาทานต่างๆ

นั่นนะใช้สัมปชัญญะ

ท้ายสุดสัมปชัญญะกับจิตมันรวมตัวเป็นอันเดียวกันเนียเขาเรียกอาตมันอะไรที่ของพราหมณ์ที่มันพยายามจะรวมอาตมันกับอัตตาตัวเนียให้มันเป็นเรื่องเดียวกันความจริงแล้วคือให้รวมสัมปชัญญะกับจิตเนียเขาเรียกรวมรูลงไปให้เป็นดับเบ็ลรู้ให้มันรู้แจ้งเห็นจริงแต่พวกนั้นมันก็เป็นสัสสปทปรามาสมันลูปคล่าเพียงแต่ผู้รู้ก็พยายามมาบอกมันแต่มันไม่รู้เพราะไม่มีผู้รู้จริงเห็นแจ้งมาแสดงให้รู้พวกพราหมณ์นี้ก็ยึดติดมากมาเนียเป็นอนเนกชาติเนียเดียวก็รู้หรือกเนียเอาแค่นี้ให้โยมถามบ้าง.....อยากรู้อะไรก็ให้ถามแบบเดียวเกือบชั่วโมงแล้ว...เนียสบายๆไม่ต้องมีใครใครอยากรู้ยิ่งๆขึ้นไปก็ถาม...เนียต้องฝึกไว้อย่างเนียซ้ำแล้วซ้ำอีกว่างแล้วว่างอีกว่างถามว่าว่างอะไรก็ว่างสิ่งที่เรารู้เราเห็นนั่นแหละเดี๋ยวก็ถามว่าว่างอย่างไรอีกก็ว่างจากการรับรู้ไม่รับเก็บก็ว่างเพราะสิ่งที่ตาเห็นเรารู้เห็นคือรู้ในตาแล้วก็รู้ในความรู้มันแนะสัมปชัญญะกับจิตเราจะได้แยกออกแล้วเราก็จะได้เข้าใจว่าเออ! เป็นอย่างนี้อ้าว!

ใครอยากรู้ถามอะไรไม่กลัวว่าถามแล้วตอบไม่ได้ด้วยอาตมาเป็นผู้ชำนาญทั้งธรรมทั้งวินัยนี้มีไหมไม่มีก็(หัวเราะ)เอาละจบแค่นี้....

ชนะชัย เมฆา

ผู้ถอดความและจัดพิมพ์

วันอังคารที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.

๒๕๕๖

เวลา ๒๐.๑๖ น.